

izhaja, izvešeni pondeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška št. 20, I. nadstropje. Dopolni naj se pošiljajo uredništvu. Nefrančišk pisma se ne sprejemajo, roki pisi se ne v. Izdajatelj in odgovorni urednik Stefan Godina. — Tiskarna Edinost. Naročnina: letna L 32.—, in celo leto L 60.— Za inozemstvo mesečno 4 h. več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent, osmrtnice, in zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2.— Mail oglasi po 20 st. beseda, najmanj pa L 2.— Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Znaki pravega izpoznanja

Iz Rima je prišla pred nekoliko dnevi znamenita vest, da so tamkaj uradno ustanovili poseben zavod za vzhodno Evropo, ki pa da je že pred letom dni začel s svojim delovanjem. Zavod ima svoj sedež v krasni palači »Tommasini« v središču večnega mesta.

Zavod se je ustanovil po iniciativi komendatorja Alberta Giannina, načelnika tiskovnega urada pri ministrstvu za zunanje stvari, a podpiral ga je z vso verno bivo minister za zunanje stvari grof Sforza. Ta iniciativa se je pojavila takoj po podpisu rapalske pogodbe. Zraven tega se je v Padovi ustanovila prva stolica za proučevanje slovanskih jezikov, kakor je želel Tommaso že v letu 1848.

Zavod za vzhodno Evropo si je nadel nalogo, da izpopolni vrzeli, ki obstoje tozadevno v italijanski kulturi. Načelnik zavoda je senator Francesco Ruffini, čigar zanimanje in simpatije do slovanskih narodov so že znane. Ob strani mu stojita vseučilišni profesor v Rimu Giovanni Gentile in Umberto Zanotti — Bianco, ravnatelj lista »Voce dei Popoli«, ki je že za časa svetovne vojne stremel po sporazumu z narodi, ki so jih Habsburgovci zatirali. Dalje Giuseppe Prezzolini in komendator Giannini. Ravnatelj zavoda je Nicola Festa, sloveči predavatelj o grški kulturi v Rimu, ki je izvrsten poznavalec ruskega in novogrškega jezika. Podravnatelj in načelnik slovanskega oddelka je profesor Augusto Palmieri, ki je tudi temeljit poznavalec verskih vprašanj slovanskega sveta. Tajnik zavoda je dr. Ettore Gatto, strokovnjak za ruski jezik, ki je že mnogo ruskih del prevedel na italijanščino. Ustanovile so se sekcije za razne jezike.

Zavod ima ustanoviti knjižnico, podpirati inozemske profesorje in dijake v Rimu, izdajati revijo, list za informacije, in različne spise. Izdati se ima Masarykovo delo »Rusija in Evropa« v italijanskem prevodu, posvečeno Jugoslaviji, in čehoslovski posvečeno delo Giani Stuparicha, lektorja italijanskega jezika na vseučilišču v Pragi — in še razna druga dela.

Vest o ustanovitvi tega zavoda v srcu Italije nas je vzradostila. Slednjič začenja tudi v Italiji odpravljati nedostatek, ki ga mi vedno naglašamo in ki je bil — in je še sedaj — glavna ovira proti izčiščenju razmerja med latinskimi in slovanskimi svetom.

Italija

Reševanje vladne krize. Načrt Giolitti-Orlando-De Nicola šel po vodi. »Popolari« socialisti, reformisti in Nittijevci proti Giolittiju

RIM, 21. Posredovanja na dvoru so se nadaljevala včeraj ves dan. Dejstvo, da sta prišla h kralju, ko Giolitti ni bil odšel, Orlando in De Nicola, je dalo povod domnevi, da se pripravljata vlada, katere stebri bi bili trije omenjeni politiki. Morda se je prvi hip res delal tak načrt, toda sedaj, ko se je videlo, da bi se ta načrt ne mogel izpeljati, se zanikajo tozadevne vesti, da se ne pokvari že vnaprej uspeh Orlando ali De Nicola. »Popolari« so povsem odločno povedali, da ne bodo podpirali vlade, katere predsednik bi bil Giolitti. Socialisti so stopili v tem vprašanju odločno na stran »popolarov«.

Rešitev vladne krize je torej še daleč, ker povzroča veliko razburjenje v političnih krogih, ki ne zakrivajo dejstva, da bi mogla ta kriza, ki traja že en mesec in iz katere doslej še ni izhoda, prinesiti Italiji ogromno škodo na zunaj in na znotraj. Danes se govori zopet o drugem triumviratu, ki je bil sestavljen od Orlando, De Nicola in Tittionija. Toda tudi ta načrt nima mnogo izgleda na uspeh, ker Orlandoov poizkus se je že enkrat ponesrečil, a De Nicola se baje nikakor ne da pregovoriti, da bi se vdal in sprejel sestavo vlade.

Jugoslavija

Sestanek male entente v Ljubljani.

LJUBLJANA, 21. »Slov. narod« poroča iz Belgrada: Naš dopisnik dobiva iz zanesljivega vira sledečo informacijo:

Čehoslovski ministrski predsednik dr. Beneš se na svojem povratku iz Rima v dneh od 25. do 27. t. m. sestane z ministrskim predsednikom g. Nikolom Pašićem in zunanjim ministrom dr. Momčilo Ninčičem v Ljubljani.

Tu bo ožja konferenca zastopnikov male entente. Izmenjajo se misli o programu za genovsko konferenco. Za časa bivanja v Bukarešti konfirira g. Nikola Pašić z romunskim ministrskim predsednikom Bratianom.

Plenarna seja Male entente v Belgradu je preložena na poznejši čas z ozirom na to, da je tudi genovska konferenca preložena.

Na sestanku v Ljubljani bo čehoslovski minister, predsednik dr. Beneš poročal g. Pašiću o uspehih svoje misije v Parizu, Londonu in Rimu. Sestanek ima zgolj informativen značaj.

Sestanka v Ljubljani se udeleži tudi čehoslovski poslanik na jugl. dvoru gosp. Kalina.

Italijanski narod je bil že po svoji zgodovini izključen od zanimanja za ostali svet, ker obiluje preveč na lastni kulturi. Le posamezni italijanski prosvetljeni možje so zasledovali snovanje tujih narodov. Široka masa italijanskega naroda pa ni imela nikakega pojma o drugem, a posebno ne o slovanskem svetu. To pomeni neizmerno škodo za italijanski narod sedaj, ko se pojavlja nova doba, ki se začneja z rusko revolucijo.

Čudno pa je, da se velik štiridesetmilijonski narod, ki si je ustvaril tako bogato literaturo, ni začel že davno prej sistematično zanimati predvsem za svoje slovanske sosedo. To mu škoduje neizmerno, kajti, ravno tak narod, ki ima svojo lastno veliko nacionalno državo, bi moral spoznati tudi druge narode, da bi prišel v razmerje do njih, ki bi bilo zanj čim koristnejše. V tem je velika zamuda italijanskega naroda. Imejmo pred očmi zemljepisni položaj Italije. Je notri v svetu kakor nekaka »diga« — jez. Za to »digo« je Jadransko morje, a za tem bližnje in dalnje zaledje — ves slovanski svet, kolikor ga je Bog dal. Zastoj obrača Italija svoje poglede na Zasad! Nje bodočnost je le na Vzhodu! Varnost Vzhoda so že davno spoznali Angleži. Eden najslavnejših angleških državnikov, Gladstone, je že pred več nego polstoletja zasledoval dogodke na Balkanu in kazal svoje goreče simpatije za jugoslovensko pleme. Z besedo in spisi se je boril za osvoboditev balkanskih Slovanov izpod turškega jarma. Bil je goreč prijatelj velikega biskupa Strossmayerja in je bil v neprestanih pismenih stikih z njim. Radi tega so ga Nemci ljuto sovražili. V zadnjih časih pa so se tudi Francozi jeli intenzivno zanimati za dogodke v slovanskem svetu.

Sedaj pa so se začeli tudi v Italiji pojavljati znanja o izpoznavanju te potrebe — jasne resnice, da Italija, kot velika država, prava velesila, more le po tej poti stopiti v kolo drugih evropskih narodov in zadobiti primerno pozicijo med njimi. Malo kasno prihaja to izpoznavanje. Le po medsebojnem temeljitom poznavanju more priti do dobrih odnosov, od katerih moreta Italija in italijanski narod imeti velike koristi. Če se bo delo, s katerim je začel zavod za vzhodno Evropo v Rimu, smotreno in dosledno nadaljevalo, bodo to delo z zadoščenjem spremljali vsi prijatelji sporazuma Italije z narodi, ki so po zlorabi Avstro-Ogrske zadobili svojo samostojnost.

Jugoslovenske priprave za genovsko konferenco

BELGRAD, 21. V političnem oddelku zunanjega urada se je sestala pripravljalna komisija za genovsko konferenco. Komisijo tvorijo zastopniki zunanjega, trgovskega in finančnega ministrstva. V glavnem se ta komisija bavi s programom genovske konference, posebej kar se tiče politične konsolidacije in obnove osrednje Evrope. Tekom 8 dni se bodo sestali v Belgradu zastopniki Male entente in Poljske, ki bodo določili svoje skupno stališče za konferenco v Genovi.

Nova smer jugoslovenske politike nasproti Bolgarski?

BELGRAD, 20. Kakor se izjavlja v mednarodnih krogih, bo jugoslovenska vlada zavzela bolj pomirljivo politiko nasproti Bolgarski. Enako stremeljenje se zapaža tudi na bolgarski strani. Bolgarski poslanik v Belgradu Todorov, ki je bil nekoliko časa v Sofiji, bo takoj po vrnitvi v Belgrad sprejel v posebni avdijenci pri kralju.

V Sofiji je imel Todorov daljše konferenco z ministrskim predsednikom Stambolijskim. Napram uredniku »Zora« je Todorov izjavil, da je treba bolgarskemu tisku zavzeti napram kraljevini SHS lojalno in pošteno stališče. Znano je dalje, da je Todorov zelo simpatična osebnost in da se je kot dobrovoljec v francoski armadi boril ves čas vojne na strani zaveznikov proti centralnim državam.

Predavanje vladike Dositeja o gladujoči Rusiji. — Akcija akademikov za Rusijo

BELGRAD, 20. Vladika Dositej je včeraj dopoldne imel na belgrajski univerzi predavanje o gladujoči Rusiji. Predavatelj je številnemu občinstvu podal pretresljivo sliko o razmerah v Rusiji. Slikal je razmere v tako ganljivih besedah, da so prisotnim zarosile oči. Omenil je, da je v Rusiji umrlo toliko milijonov ljudi, kolikor ima Jugoslavija prebivalcev. Akademiki so sklenili soglasno, da s posebno deputacijo danes posredujejo pri ministrstvu prosvete, da se v vseh naših šolah prirede razne prireditve v korist gladujoči Rusiji.

Železniški promet Ljutomer-Spilje

LJUBLJANA, 20. Po dolgih pogajanjih med jgl. in avstrijskimi železniškimi in diplomatskimi zastopniki, ki so se vršila v železniškem ministrstvu v Belgradu, je prišlo končno do sporazuma, da se vzpostavi železniški promet na progi Ljutomer-Radgona-Spilje. Kakor znano, je bilo prišlo sivečasno med štajersko pokrajinsko vlado in jugl. vlado radi te železnice do spora, ki je imel za posledico, da je bil na tej progi ustavljen sploh ves promet. Podrobnosti sporazuma se niso znane, gotovo pa je, da za vožnjo a tej progi ne bo več treba potnih listov.

Bolgarska

Občinske volitve na Bolgarskem

SOFIJA, 20. Po vseh občinah so bile včeraj volitve v občinske zastope. Te volitve imajo velikanski pomen za bodočo zunanjo politiko Bolgarske. Vse stranke so napele skrajne sile, da si pribore zmago oziroma večino. Proti zemljoradnikom so se koalirale vse ostale stranke. Volilni boj je bil v nekaterih mestih zelo srdit. Rezultati volitev še niso znani. Pričakujemo, da v glavnem pribori zemljoradniška stranka Stambolijskega, če ne absolutne pa vsaj relativno večino. Splošno naglašajo, da se v slučaju, da podleže Stambolijski, temeljito spremeni politični kurz Bolgarske.

Romunska

Zaroka kralja Aleksandra

BUKAREŠTA, 21. Včeraj zjutraj je prišel v Bukarešto kralj Aleksander v spremstvu ministr. predsednika Pašica in zunanjega ministra Ninčica. Na postaji ga je pozdravila kraljeva družina, romunski ministrski predsednik Bratianu in člani vlade. Nocoj bo na dvoru ob 20 slavnostno kosilo, nakar se bo vršila uradna zaroka s princezino Marijolo. Zaroki bo sledil koncert, kjer bodo sodelovali najboljši umetniki Bukarešte. Pašić in zunanji minister Ninčić ostaneta tu do sobote in bosta tekom tedna konferiral z Bratianom glede politike Male entente na konferenci v Genovi. Belgrajska »Politika« piše, da predstavlja Mala ententa v srednji Evropi enotno fronto in da je Mala ententa v prvi vrsti prizadeta na obnovitvi centralne Evrope. Treba je pokazati velevlastim, da srednja Evropa, ki bo zaslišana v Genovi, ni drugo nego Mala ententa. Naravno je, da bo Mala ententa delala sporazumno s Francijo, iz česar pa se ne sme sklepati, da bo nastopila proti Angliji. Angleško-francoski spor škoduje koristim manjših zaveznikov. Mala ententa bo vsled tega naredila, kar je v njenih močeh, ne da bi hotela pri tem igrati ulogo kakšnega razsojevalca, da naredi konec temu sporu.

Rusija

Čičerin za odgovodite konference v Genovi

DUNAJ, 20. Iz Moskve javljajo, da se je tudi tam pojavila struja, ki zagovarja odgovodite konference v Genovi, posebno ker se mora znanstvena komisija za izdajanje programa za sovjetsko delegacijo z mnogimi potežkočami. Za odgovoditev so mnogi člani centralnega izvrševalnega odbora med drugim tudi Čičerin. Poverljivi Semaško, Brukanov in Lunačarski smatrajo, da bi bila odgovoditev prava nesreča za Rusijo, ki je v strašno bednem položaju in katere rezerve so vsak dan manjše. Nasprotniki odgovodite poudarjajo tudi, da so vprašanja, od katerih je odvisna rešitev Rusije in ki se ne morejo rešiti drugače nego potom skupnega sporazuma med vsemi velevlastmi. Sem spada tudi vprašanje pomoči gladujočim, katerih položaj se bo še shujšal.

Lenin, Bukarin in Radek pa trdijo s svoje strani, da konferenca v Genovi ne bo rešila lakote tistih 4 ali 5 milijonov Rusov, ki jim je usojeno, da umrejo od lakote, da se torej ne mudi. Nasprotno, potrebno je, da se zbere vse potrebne material in da se izvrše čim bolj popolno priprave za konferenco.

Poljska

Poljska prevzela zaščito Francozov v Rusiji

VARŠAVA, 20. Poljska vlada je obvestila sovjetsko vlado, da je prevzela na prošnjo francoske vlade Francoze, ki se nahajajo v Rusiji, pod svojo zaščito. Istočasno je poljska vlada naprosila sovjetsko vlado, naj obvesti o tem krajevna oblastva.

Poljska povabljenja na belgrajsko konferenco

VARŠAVA, 20. Poljska vlada je bila povabljenja, da pošlje svoje finančne in gospodarske zastopnike na finančno in gospodarsko konferenco Male entente v Belgradu.

Poljska za konferenco proti kužnim boleznim

PARIZ, 21. Poljska vlada je naprosila svet zveze narodov, da bi se čimprej sklicala v Varšavo evropska konferenca, kjer bi se skupno določila sredstva za pobijanje tifusa, kolere in drugih kužnih bolezni, ki se grozno širijo po vsej Evropi.

Francija

Konferenca za razorožitev v Parizu

PARIZ, 21. Včeraj se je sestala konferenca za razorožitev v mali luksemburški palači pod predsedništvom Vivianija. Na predlog italijanskega zastopnika Bonin Longareja se je sklenilo naprositi svet zveze narodov, da bi zbral od vseh evropskih držav podatke glede njihovih varnostnih potreb, vnanjih obveznosti in geografske lege vsake posamezne države.

Francoški trgovski odnosi s Čehoslovaki

PARIZ, 20. »Journal des Debats« objavlja statistične podatke o čehoslovski vnanji trgovini. Iz teh podatkov je razvidno, da je Francija prizadeta pri čehoslovski uvozni trgovini samo 70,63%, a pri čehoslovski izvozni trgovini samo z 2,84%. List pripisuje to poznato udeležbo Fran-

cije pri čehoslovski uvozni in izvozni trgovini dejstvu, da prihaja vse čehoslovsko blago v Francijo skozi roke posredovalcev in da je vsled tega mnogo dražje nego bi bilo, če bi prihajalo direktno. List poudarja potrebo vzpostavitve direktnih trgovskih odnosov s Čehoslovaki.

Francija bo znižala obrestno mero svojega dolga

PARIZ, 21. Agencija Havas poroča, da misli finančni minister znižati za 0,5% obresti zakladnih obveznic. To se bi pa zgodilo šele po zaključju sedanje emisije državnega posojila. Vsled tega misli minister dovoliti prost promet z rentnimi papirji.

Francija ni še dobila obvestila o začetku preliminarne seje v Londonu

PARIZ, 21. Z ozirom na vest, da je angleška vlada sklicala za jutri preliminarne sejo izvedencev za genovsko konferenco, poroča Temps, da francoska vlada ni še prejela tozadevnega obvestila.

Načrt izvedencev za sodelovanje z Rusijo

PARIZ, 21. Londonski dopisnik Journala poroča, da so se izvedenci sporazumeli o načinu vzpostave odnosov z Rusijo. V to svrhu se bi najprej določil nekaj poizkus skupnega sožitja za dobo 6 mesecev. Oseba lastnina bi morala biti povrnjena upravičencem, ki bi uživali ugodnosti posebnega režima. Po šestih mesecih bi izvedenci izrekli svoje mnenje o vseh njih te poizkušnje in bi v ugodnem slučaju razširili sodelovanje na druga vprašanja. Tako bi se postopoma Rusija vračala v krog tega sveta.

Anglija

Lloyd George o turškem vprašanju, grškem posojilu in sodelovanju z Rusijo

LONDON, 21. V dolnji zbornici je izjavil Lloyd George, da se ne bo razpravljalo o turškem vprašanju na konferenci v Genovi in da Turčija ne bo povabljenja na to konferenco. Angleška vlada tudi ne misli dovoliti Grčiji posojila, ako ne bo dala grška vlada zadostnih garancij. Kar se pa tiče ruskega posojila, je predpogoj vsakega nadaljnjega sodelovanja, da se ruska vlada podvrže vsem določbam, ki so jih tozadevno sklenili zavezniki. V teku tega tedna bo predložen zbornici v odobrenje tudi načrt za sporazum z Egiptom.

Homatije na Irskem se nadaljujejo

LONDON, 21. Daily Express poroča, da ste dve brigadi armade irske republike izdali proglas, kjer izjavljata, da se ne mislita pokoravati zakonom proviziornice vlade v južni Irski. V okolici Dublina sta bila ustreljena dva angleška oficirja.

Anglija odpušča svoje admirale

LONDON, 21. Times poroča, da bo iz gospodarskih ozirov odpuščenih iz službe 15 admiralov in viceadmiralov.

Tudi angleška zanikuje vesti o francosko-ruskim pogajanjih

LONDON, 21. Daily Telegraph zanikuje vesti o francosko-ruskim pogajanjih. Povod tem vestem so dali zgolj privatni pogovori neke sovjetske agencije s trdiko Crennot, ki ima investirane svoje kapitale v ruskih trgovskih podjetjih. Krassin je objubil tej trditvi povrnitev vsega njenega premoženja v Rusiji in stavlil pri tem nekatere pogoje političnega značaja. Zainteresirani Francozi so le poslušali te boljše-viske ponudbe in tako so se razširile vesti o francosko - ruskim pogovorih.

Ogrska

Priprave za državnozbornske volitve

BUDIMPEŠTA, 20. Jutri se ima sestati pravniška konferenca, ki bo odločila, ali ima vlada pravico menjati Friedrichov volilni zakon, ali ne. Vlada trdi, da ima to pravico po zakonih iz leta 1920.

Medtem so se že začele živahne volilne priprave, ker se govori, da se bodo volitve vršile že sredi aprila namesto julija, kakor se je mislilo prej. Trajanje volitev namerava vlada baje skrajšati na najkrajši čas. Po nekaterih krajih so že znani kandidati za volitve. Večina poslancev ne bo več kandidirala v svojih starih volilnih okrajih. Imena kandidatov v Budimpešti niso še znana, ker se še ne ve, ali se bo vpeljal sistem list. Friedrich bo baje prepustil kandidaturu volilnega okraja v notranjosti mesta voditelju stranke Andrassyju, ki bo nastopil kot protikandidat sedanjega ministrskega predsednika Bethlena. Socialisti nameravajo baje postaviti za svojega kandidata Ernesta Garamija, ki živi sedaj v inozemstvu.

Republikanska stranka, ki je bila razpuščena, se je konstituirala v novo madžarsko stranko svobode in je bila napovedala svoje zborovanje za včeraj. Toda policija je zborovanje prepovedala, ker da je ta stranka le na novo organizirana republikanska stranka, kateri na Madžarskem v sednjih razmerah ni obstanka.

Madžarske stranke očitajo vladi nerodnost pri reševanju vprašanja predvojnih dolgov v Franciji in Angliji

BUDIMPEŠTA, 20. Ravnatelji budimpeštanskih denarnih zavodov so poslali finančnemu ministru protest proti skrajno neugodnim pogojem, pod katerimi je vlada uredila vprašanje predvojnih dolgov v Franciji in Angliji. V spomenici se poudarja, da je Avstrija dosegla veliko ugodnejše pogoje, — Ravnatelji bančnih zavo-

dov prosijo finančnega ministra, naj nastopi na podlagi podatkov, ki mu jih bodo dali na razpolago, nastopi za revizijo sklenjenih dogovorov, ker banke bi ne mogle izvršiti obvez, ki jih je sprejela vlada.

Nova revolucija na Portugalskem

PARIZ, 21. Iz Vige je dospela vest, da je zbruhnilo na Portugalskem novo revolucionarno gibanje. Manjkajo natančnejša poročila.

Spor med Nizozemsko in Anglijo radi izročitve v nizozemskih vodah zajetih nemških ladij poravnani

HAAG, 21. Angleška je zajela 16. julija 1917 blizu nizozemske obali štiri nemške trgovske ladje. Nizozemska vlada je vložila proti temu zajetu protest in o zadevi je razpravljala maja 1919 sodni dvor londonskega admirala. Razsodba predsednika dvora Lorda Strendalaja je ugodila nizozemski zahtevi in določila, da bi Angleška morala izročiti te ladje. Angleška vlada je vložila priziv na zbornico lordov, ki je pa le potrdila prvotno razsodbo.

Vseindijski kongres proti Ghandiju

BOMBAY, 20. Vseindijski kongres, ki se bo sestal 24. t. m. v Delchiju, bo razpravljal o sklepu za nepokoravanje napram civilnim angleškim oblastvom. Dhandi je bil nasproten temu sklepu. Radi tega vlada napram njemu splošno nezadovoljstvo.

Dnevne vesti

»Splitski izgredi«. Kakor je bilo pričakovati, je vest v »Popolo di Trieste«, ki smo o njej poročali v včerajšnji številki, debelo — pretrpano poročilo o neklem povsem brezpomembnem dogodku. Poslanec Wilfan je na brzojavno vprašanje, ki ga je, kakor včeraj omenjeno, odpisal splitskemu županu, prejel včeraj zjutraj sledeči brzojavni odgovor: »Poslanec Wilfan — Trst. Tukaj ni bilo nikakih izgredov ne napadov. V soboto po noči sta dva pijanca, nagovorjena od neke propalce, šla v prostore »Gabinetto di lettura«, katera vrata so bila baje odprta, in sta raznesla razne stvari. Redarstvo je vse tri takoj prišlo, obsodilo in jih predalo državnemu pravdniku. Preiskovalni sodnik vrši preiskavo, da bi ugotovil, zakaj in po čigavem nasvetu je dotična propalca nagovorila omenjena pijanca. Dejanje ne predstavlja nikakih izgredov, temveč le zločinsko delo posameznikov. Bom posredoval pri vladi. Župan Tartaglia«.

Tako je torej s temi protitalijanskimi izgredi v Splitu. Veseli nas, da jih odgovorni činitelji smatrajo za to, kar so, namreč za zločine, ki se morajo strogo kaznovati, in sicer tembolj, ker ni za postopanje razbrzdane in pijane fakinaze nikake olajševalne okolščine, ako pomislimo na težke posledice, ki jih lahko ima tako izzivanje brezvestnih propalic. Korektni nastop splitske policije priča, da hoče napraviti enkrat konec takim »patriotskim junastvom«. Tem glasnejše pa moramo ponovno protestirati proti gonji tukajšnjega fašistovskega glasila, ki izrablja kljub vsemu take zločine posameznikov za ščuvanje proti nam, tukajšnjim Slovanom, katerim so njegovi oddelki napravili — to nam bo menda priznal tudi »Popolo di Trieste« — tisočkrat in stotisočkrat več zlega in več škode, kot so jo napravili omenjeni pijani zločinci v splitskem »Gabinetto di lettura«. Pri tem smo morali vsakokrat požreti tudi grenko moralno ponižanje, da ni nikoli nobena uradna oseba našega nezaluženega trpljenja ne javno obsodila ne obžalovala! Mi te želje po »maščevanju« prosto ne razumemo, niti nam gre v glavo, kako bi se mogla ujemati z njihovim idealističnim patriotizmom, kakor ga sami imenujejo. Mi nismo dvomili o korektnosti splitskih oblastev. S posebnim zadoščenjem pa odobramo dobro voljo splitskega župana, ki je objubil, da bo posredoval pri deželni vladi, da ukrene stroge mere za preprečitev vsakih nadaljnjih izgredov. Upamo, da bo ta primer vendar enkrat že naučil opreznosti (če ne »Popola«, pa vsaj citatelje) proti gotovim lahkomisljenim ali zlobnim vestem. — Brzojavni odgovor splitskega župana je bil sporočen uredništvu »Piccola« s prošnjo, naj ga objavi, da bo obveščena tudi laška javnost.

Delo za pomirjenje in — dovpti. Mi smo v vrsti naših člankov o vprašanju odnosov med Juliji, Lahji in Slovani dokazali, da obstoja za Italijo resno vprašanje, ki ga lahko imenujemo »julijsko vprašanje«. Julijsko vprašanje kot takšno obstoji iz dveh delov, ki sta tesno in neločljivo spojena in ki se imenujeta gospodarsko in narodnostno vprašanje. O gospodarski strani vprašanja smo že dovolj pisali tudi mi. Se veš so pisali in še pišejo naši laški tovariši. Dandanes nihče več ne dvomi, da zahteva izjemni položaj Trsta in dežele popolnoma izjemne mere gospodarske narave, s katerimi bi se Trst rešil nevarne konkurence s strani Benetk in drugih pristanišč. Nasi laški tovariši so dolgo prikrivali tudi to vprašanje. Končno pa je planilo na dan v vsi svoji goloti in v vsej svoji strašoti. Ni se čuditi, da so se skrbne prikrivali narodnostno vprašanje. Toda tudi to vprašanje sili na dan. Mi smo ga v zadnjem času postavili na resno podlago. Razkrili smo ga kakršno je, kar seveda ni moglo biti všeč nekaterim bojevitim in bojažljivim »patriotom«. Da smo zadeljivo, o tem priča dejstvo, da se na drugi strani letovala dovptov. Tako je za dovptno reševanje tega resnega vprašanja tudi narodnodemokratska (!) »Nazione«. V svoji včerajšnji številki je priložila članek, v katerem je dokazala v tem pogledu precejšnjo mojstrstvo. Na koncu pa pravi vendar, da se bo to vprašanje
